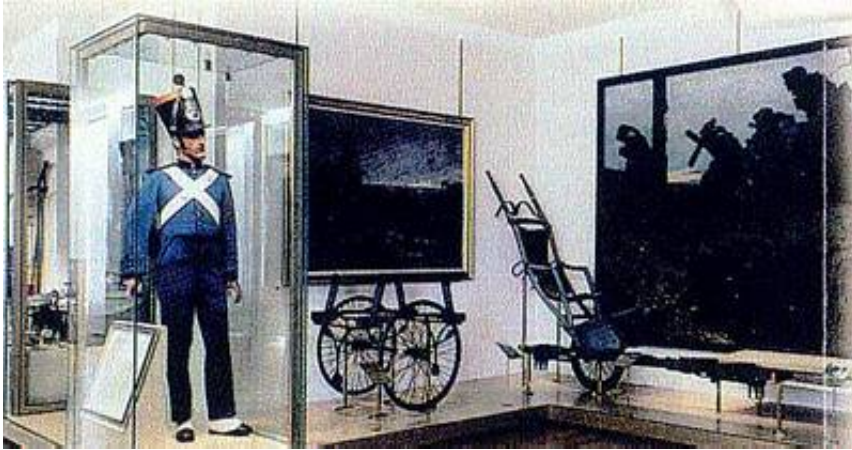

Anmeldelse

Val de Grace - et nyt museum for militær lægekunst

Anmeldt af Jens Kristian Boll

Indledning

Egentlig skulle man tro, at Paris havde militærmuseer nok, men der er netop åbnet et spændende museum for militærmedicin i det kendte gamle militærhospital Val de Grace. Museet ligger i Rue de Saint Jacques med indgang fra Place Alphonse Laveran [1](#)) og forholdsvis centralt i nærheden af metrostationen Gobelins og RER stationen Port Royal (og for Chakotens medlemmer ligger Val de Grace som den naturlige afslutning, når man har begyndt dagen med et besøg i Invalidedomen og Musee de l'Armee og derfra har gjort tinsoldatsamlernes Mekka i Le Cimier sin opvartning).

Om anlægget

Kirken er opført af Frankrigs førende barokarkitekter bl.a. Francois Mansard [2](#)) for at fejre Ludvig XIV's fødsel i 1638 og skænket til Benediktinerordenen af den stolte moder Anne af Østrig som abbedi. I 1793 blev abbediet beslaglagt og indrettet til militærhospital, da den revolutionære franske republik forudså, at de krigserklæringer, republikken havde båret stort set samtlige nabolande med, ville udløse et vist behov for hospitalsfaciliteter.

Val de Grace er som nævnt et større anlæg med en fortid som abbedi for benediktinerordenen og siden militærhospital og skole for kommende feltlæger. Centralt ud mod Place Alphonse Laveran ligger en kirke, det er dog ikke her, den besøgende skal ind, i stedet skal man gå ud til siden og henvende sig ved en mere ydmyg sideport ud mod pladsen. Museet er stadig militært område, så man kommer kun ind ved at aktivere dørtelefonen og på sit bedste (?) fransk overbevise vagtposten om sine fredelige hensigter. Inde på museet er stationeret et stort antal vagter, der hellere end gerne besvarer spørgsmål om udstillingerne og de enkelte genstande.

Arkitektonisk set er bygningen et fint eksempel på fransk barokarkitektur og især barokkens sans for imponerende trapper, og selv om man af praktiske hensyn har pillet en del ved indendørsarkitekturen, får man et godt indtryk af den oprindelige bygning.

Om selve museet

I stueetagen kan den interesserede bese brødrene Debats samling af lægeinstrumenter fra oldtiden til det

18. århundrede og af den majolicakeramik, der indgik i ethvert velassorteret renæssanceapoteks udstyr. Herfra stiger man op på en historisk vandring gennem fransk militærlægekunst og får et udførligt, men overskueligt indblik i feltlægenes teknikker og uniformer og ikke mindst i, hvilke transportmidler, der stod til rådighed for at evakuere de sårede. Man stifter her bekendtskab med feltlægekunsten fra Ambrosius Pare, der var den første, som gjorde op med den opfattelse, at sår rensedes bedst med en gang kogende olie eller lidt krudt [3](#)), over Napoleons kompetente feltlæger Larrey og Desgenettes og siden Alphonse Laveran og op gennem to verdenskrige og diverse kolonikrige til vore dage, hvor fuldt udstyrede felthospitaler sendes i containere, der kan sættes samles til flere sektioner fra forbindsstation til operationsafdelinger.

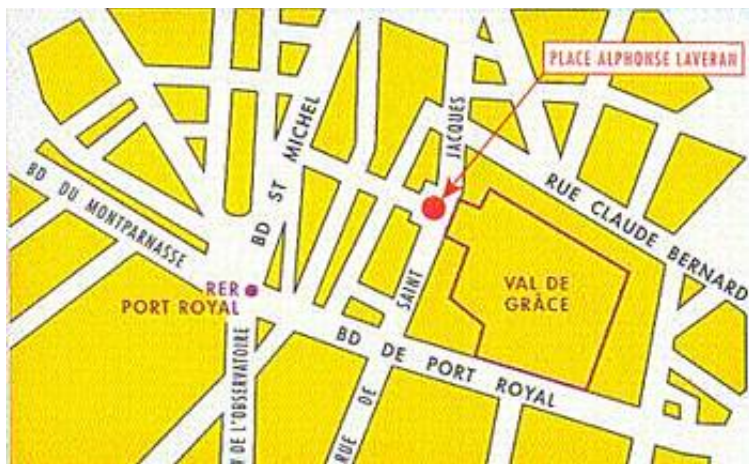
Man får et gribende indtryk af, hvordan feltlæger og transportafdelinger gennem tiden har improviseret sig ud af en konstant mangel på transportmuligheder for at evakuere de sårede og sikre dem de bedst mulige forhold mod alle odds. Antallet af sårede, der skal evakueres, lader altid til at overstige generalernes forventninger.

Flere særudstillinger viser de problemer, Frankrig mødte som kolonimagt, hvor koloniernes bakterieflora ofte var en mere dødbringende fjende end lokalbefolkningens klinger og kugler. Hvordan man driver lægekunst til søs, og hvilke problemer, lægekunsten vil møde og allerede møder, når mennesket begiver sig ud i rummet, får man også et glimrende indtryk af.

En særlig udstilling er viet Val de Graces tid som det førende center for avanceret plastikkirurgi under Første Verdenskrig, hvor voksfigurer viser, hvordan det lykkedes at genskabe de såredes ansigter til at give dem muligheden for en acceptabel tilværelse. De særdeles naturtro voksfigurer er ikke for folk med sarte nerver.

Kort sagt, Val de Grace er en spændende og tankevækkende oplevelse, der giver et sobert og informerende indblik i de sider af militærhistorien, man ofte er rede til at fortrænge.

Praktiske oplysninger

Musée du Service de Santé des Armées,
1 place Alphonse Laveran,
75230 Paris Cedex 05

Tlf. 01 40 51 51 92 fax. 01 40 51 51 93,
gruppeomvisning ring 01 40 51 51 94

Åbningstid (sommer 2003):
Mardi, mercredi, samedi et dimanche 12-17,
gæster smides ud senest kl. 18.

Noter

1. Det vides ikke, hvorvidt Svend Åge Madsen laver en skjult henvisning til Alphonse Laveran, da han i romanen "Slægten Laveran" en gavtyveroman i et særdeles alternativt Århus, lader helten og hans familie bære navnet Laveran.
  2. Siden hen især kendt for sine tage.
  3. Pare brød med tidens lægekunsts anbefaling af at skolde skudsår, da han under en træfning i 1536 løb tør for olie og siden opdagede, at de soldater, der var blevet behandlet, mens han endnu havde haft olie, ikke overlevede, hvorimod de, der var sluppet for skoldningen, klarede sig fint.
-